Nemocnice Náchod

Oddělení klinické onkologie
Oblastní nemocnice Náchod a.s.
Purkyňova 446, Náchod, tel.: 491 601 574

Informovaný souhlas s výkonem s podáním protinádorové léčby – chemoterapie, hormonoterapie

Vážený pane, vážená paní.

Cílem protinádorové léčby je likvidace (zničení) zhoubného nádoru.

Chemoterapie je název pro léčbu zhoubného onemocnění pomocí léků, kterým říkáme cytostatika. Cytostatika ničí nádorové buňky. Neúčinkují však výhradně proti nádorovým buňkám, poškozují i některé zdravé buňky. Proto je chemoterapie doprovázena některými nežádoucími účinky. Tyto nežádoucí účinky se liší podle typu cytostatik. Protože cytostatika účinkují lépe v kombinacích než samostatně, chemoterapie se často skládá z podání několika léků.

Účinek chemoterapie záleží na druhu nádoru a na jeho šíření v organismu. V závislosti na tom můžeme očekávat vyléčení nemocného a úplné zničení nádoru, zabránění rozšíření nádoru, zpomalení nádorového růstu nebo zmírnění obtíží způsobených nádorem. Chemoterapie je v léčbě nádorů velmi účinná. Pokud onemocnění nedokáže vyléčit, může nemocnému pomoci žít déle a s lepší kvalitou života.

V některých případech je chemoterapie jedinou léčbou, kterou pacient dostane. **Velmi často je chemoterapie kombinována s operační a radiační léčbou (ozařováním).** Následuje – li po operaci, nazýváme ji adjuvantní chemoterapií a jejím cílem je odstranit zbylé nádorové buňky, které mohly v těle zůstat po operaci. Neoadjuvantní chemoterapie je použita před operací a jejím cílem je zmenšení nádoru, aby se lépe operoval. O tom, jaká cytostatika a v jakém režimu bude pacient dostávat, rozhodují lékaři specializovaní na protinádorovou léčbu. Léky se podávají v cyklech, často s třítýdenní přestávkou, během níž se má organismus možnost zotavit. Doba léčby chemoterapií záleží na povaze nádoru a trvá obvykle 6 – 10 měsíců. Chemoterapie se nejčastěji podává ambulantně, v některých případech je možné podání za hospitalizace. Po zahájení chemoterapie je velmi důležité pro její účinek dodržovat doporučené schéma léčby a časové intervaly jednotlivých dávek. Budete-li pozorovat jakékoliv obtíže, musíte je ihned sdělit ošetřujícímu lékaři.

Chemoterapie se nejčastěji podává **formou nitrožilní infuze**, méně často **formou tabletek (prášků).** Při nitrožilním podání napichujeme jehlou žílu obvykle na předloktí nebo na hřbetu ruky. Jinou možností opakovaného nitrožilního podání je **použití takzvaných portů**. Jsou to do podkoží všité komůrky napojené na hadičku, která je zavedena do velké žíly. Lék se podává do komůrky napíchnutím přes kůži. Tento systém se může používat dlouhodobě (i roky).

Podání chemoterapie obvykle nebolí, ojediněle může pacient pociťovat chlad nebo pálení v oblasti vpichu, zvláště na počátku podání. Všechny nepříjemné pocity musí pacient hlásit sestře nebo lékaři. Užívání některých léků, které pacient dlouhodobě užívá, může být v některých případech nevhodné, protože mohou reagovat s chemoterapií. Proto je nutné jejich další užívání konzultovat s lékařem. Být léčen chemoterapií neznamená nutně být v pracovní neschopnosti. Řada pacientů v průběhu chemoterapie může pokračovat ve své práci. Účinnost chemoterapie je po několika cyklech kontrolována celou řadou vyšetření.

Nežádoucí účinky chemoterapie

Obavy z nežádoucích účinků jsou časté. V následujících řádcích můžete být zaskočeni množstvím nežádoucích účinků chemoterapie. Avšak je nutné zdůraznit, že žádný pacient nemá všechny nežádoucí účinky, někteří mají jen malé obtíže a jiní dokonce žádné. Jaké budete mít Vy nežádoucí účinky, závisí na druhu a dávce podané chemoterapie a na reakci Vašeho organismu. Důležité pro Vás je tyto vedlejší účinky konzultovat s lékařem.

Příčinou nežádoucích účinků je skutečnost, že chemoterapie nedokáže rozlišit buňky nádorové od buněk zdravých a poškozuje všechny rychle se dělící buňky stejně účinně. Mezi nejčastěji zasažené zdravé buňky našeho těla patří krvinky tvořící se v kostní dřeni, buňky ve sliznicích zažívacího ústrojí, v reprodukčních orgánech a buňky vlasových váčků. Chemoterapie může také v některých případech poškozovat buňky srdce, ledvin, močového měchýře, plic a nervového systému. Nejčastější nežádoucí účinky chemoterapie jsou nevolnost, zvracení, vypadávání vlasů a únava.

Stejně jako se většina normálních buněk obnoví po skončení chemoterapie, odezní i většina obtíží způsobených chemoterapií. Doba, která je k tomu zapotřebí je u různých pacientů různá. Za jak dlouho se budete cítit dobře, záleží na mnoha okolnostech včetně celkového zdravotního stavu a druhu použitých cytostatik. I když většina nežádoucích účinků odeznívá rychle, u některých může trvat měsíce i roky, než vymizí úplně. Někdy mohou trvat i delší dobu, například při poškození srdce, plic, ledvin nebo reprodukčních orgánů. Je důležité vědět, že dlouhodobé problémy s chemoterapií má jen málo nemocných.
Nežádoucí účinky chemoterapie mohou být nepříjemné, je to však daň za vyléčení nebo alespoň zpomalení nádorového onemocnění. Váš lékař je schopen zmenšit nepříjemné nežádoucí účinky léčby a poradit Vám, jak se s nimi co nejlépe vyrovnat. Mezi nejčastější patří :

- Dočasný pokles krvetvorby. Pokles počtu bílých a červených krvinek a krevních destiček je po podání chemoterapie pozvolný. Pokles bílých krvinek, které hrají nejdůležitější roli v boji proti infekci. Dosahuje maxima mezi 10. – 20. dnem po podání. Poté se jejich počet postupně upravuje. Z toho vyplývá, že pacient je nejvíce náchylný k infekci uprostřed mezi cykly léčby. Má – li pacient horečku, měl by být ještě tentýž den zkontrolován svým lékařem. O něco pomaleji klesá počet krevních destiček, které jsou důležité k zástavě krvácení a ještě pomaleji klesá počet červených krvinek (chudokrevnost), které jsou odpovědné za přenos kyslíku po těle a jejich úbytek je častou příčinou únavy, krátkého dechu, poklesu výkonnosti.

- Nevolnost a zvracení. Nevolnost vznikající během podání chemoterapie je dnes velmi dobře zvládnutelná podávanými léky. Hůře řešitelným problémem je nevolnost po aplikaci léčby. Pro pacienty mohou být nevolnost a zvracení velmi nepříjemné a zeslabovat jejich vůli k dalšímu léčení. Lékaři i sestry mají zkušenosti s potlačením těchto nežádoucích účinků, neváhejte s nimi tento problém konzultovat.

- Ztráta vlasů. Je to nepříjemný nežádoucí účinek, který nepostihuje všechny pacienty. Po skončení léčby v každém případě vlasy znovu narostou, často v lepší kvalitě, než byly původní. Pacienti mají nárok na paruku, kterou je nejlépe získat ještě před zahájením léčby.

- Obtíže se sliznicí v ústech a krku. V některých případech způsobuje chemoterapie suchost sliznic jejich krvácení, může způsobit infekci plísněmi event. oparem.

- Obtíže s vyprazdňováním. Průjmem se projevuje účinek chemoterapie na buňky střevní sliznice. Jedná se o řídkou stolici několikrát denně, jestliže trvá déle než jeden den a je doprovázena křečemi, kontaktujte neprodleně svého lékaře. Naproti tomu zácpa je stav, kdy není stolice déle než 3 dny a může být způsobena nejen cytostatiky, ale i sníženou fyzickou aktivitou. V žádném případě neužívejte žádná projímadla bez porady s lékařem.

- Nežádoucí účinky na kůži a nehty. Během chemoterapie může dojít k zrudnutí, svědění, zdrsnění či vysychání kůže a výskytu akné. Nehty se mohou stát křehkými a lámavými.

- Nežádoucí účinky na nervy. Jde nejčastěji o poruchu periferního nervového systému, která se projevuje zvláště na končetinách a trávicím systému. Projevuje se jako slabost, lehký třas končetin, mravenčení v rukou nebo nohou.

- Vliv na pohlavní ústrojí a sexuální funkce. Chemoterapie může poškozovat vaječníky a snižovat tak množství v nich tvořících se hormonů. Důsledkem je zástava menstruačního krvácení nebo jeho nepravidelnosti a výskyt obtíží jako v přechodu. U mladších žen mohou některé druhy chemoterapie způsobit neplodnost. Na intimní život působí chemoterapie nepřímo fyzickým a duševním stresem. Často se vyskytují snadno vysvětlitelná nedorozumění, například, že se partner obává, aby nebyl nádorem nakažen nebo aby na něj nepůsobila chemoterapie.

Pacienti by neměli zapomínat na zdravou výživu během chemoterapie, která je velmi důležitá a přiměřenou fyzickou i duševní aktivitu, která významně přispívá k celkově dobré kondici. Nedílnou součástí protinádorové léčby je i podávání léků tlumících bolesti. Neváhejte proto svého lékaře upozornit na jakoukoli bolest, obzvláště ruší-li Váš spánek či omezuje Vaši pohyblivost.

V případě, že máte dotaz nebo jakýkoli problém, neváhejte se, prosím, obrátit na svého lékaře.

Prohlášení pacienta

Prohlašuji a svým dále uvedeným vlastnoručním podpisem potvrzuji, že jsem byl výše jmenovaným lékařem náležitě ústně poučen o plánované chemoterapii, že jsem byl seznámen s riziky a možnými komplikacemi podání chemoterapie a že jsem měl možnost tomuto lékaři klást otázky, na které mi řádně odpověděl.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení plně porozuměl a výslovně souhlasím s podáním chemoterapie obsahující :

v režimu :

Současně prohlašuji, že v případě výskytu neočekávaných komplikací, vyžadujících neodkladné provedení dalších zákroků nutných k záchraně mého života nebo zdraví, souhlasím s tím, aby byly

provedeny veškeré další potřebné a neodkladné výkony nutné k záchraně mého života nebo zdraví včetně podání krevní transfuze.
Souhlasím s tím, že průběh mé léčby může být digitálně dokumentován prezentován s tím, že se ON Náchod a.s. zavazuje k anonymitě, že nebude zaznamenán můj charakteristický rozpoznávací znak (zejména obličej) a ani na základě propojení rozpoznávacích znaků s dalšími identifikačními znaky nebude možná plná identifikace osoby.

V Náchodě dne:

Jméno, příjmení, pacienta: **Jméno a příjmení lékaře, který provedl poučení:**

Datum narození:

Vlastnoruční podpis pacienta:

Podpis svědků poučení a souhlasu pacienta, pokud pacient není schopen se vlastnoručně podepsat :